

Załącznik do Uchwały Nr ... Rady Miasta Malborka  
z dnia.....

**PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA  
PRZEMOCY W RODZINIE  
W GMINIE MIEJSKIEJ  
MALBORK NA LATA  
2012-2015**

## **SPIS TREŚCI:**

|                                                                                                               |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>WSTĘP</b>                                                                                                  | <b>Str. 3</b>  |
| <b>CZĘŚĆ I – REALIZACJA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W OPARCIU O OBOWIAZUJĄCE AKTY PRZWE</b> | <b>Str. 5</b>  |
| <b>CZĘŚĆ II – PROGRAMY RZĄDOWE, Z KTÓRYMI KORELUJE PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE</b>           | <b>Str. 5</b>  |
| <b>CZĘŚĆ III – ADRESACI PROGRAMU</b>                                                                          | <b>Str. 6</b>  |
| <b>CZĘŚĆ IV – DEFINICJA PRZEMOCY</b>                                                                          | <b>Str. 6</b>  |
| <b>CZĘŚĆ V – OGÓLNOPOLSKA SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY</b>                                                         | <b>Str. 8</b>  |
| <b>1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE MIEJSKIEJ MALBORK</b>                                                  | <b>Str. 12</b> |
| <b>CZĘŚĆ VI – ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ MALBORK</b>           | <b>Str. 16</b> |
| <b>CZĘŚĆ VII – SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE MIEJSKIEJ MALBORK</b>                        | <b>Str. 17</b> |
| <b>CZĘŚĆ VIII – STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA</b>                                                              | <b>Str. 18</b> |
| <b>CZĘŚĆ IX – PODSUMOWANIE PROGRAMU</b>                                                                       | <b>Str. 25</b> |

## WSTĘP

Jedną z podstawowych potrzeb człowieka jest potrzeba bezpieczeństwa. Zagrożenie na każdej płaszczyźnie (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej) jest zawsze skutkiem relacji sił własnych do sił tego, co może nam zagrażać. Właśnie rażąca dysproporcja sił (słabszy – silniejszy) jest podstawą relacji szeroko rozumianej przemocy.

Zaburzone relacje sił w rodzinie alkoholowej sprzyjają częstemu pojawianiu się różnych form przemocy - tzw. przemocy domowej. Byłoby jednak ogromnym uproszczeniem, gdyby zagadnienie przemocy ograniczyć jedynie do problematyki rodziny alkoholowej.

Przemoc jako intencjonalne wyrządzanie krzywdy w relacji znaczącej różnicy sił, jest zawsze zagrażająca nie tylko dla ofiar. Dzieje się tak niezależnie od tego, czy mamy do czynienia z gwałtownymi i agresywnymi formami przemocy tzw. gorącej, czy długotrwałym zakamuflowanym maltretowaniem przez poniżanie, wyszydzanie, czy w końcu ekonomicznym, finansowym terrorem lub totalnym zaniedbywaniem osób, wobec których zobowiązani jesteśmy świadczyć pomoc i opiekę (małe dzieci, zniedołężniali rodzice, itd.). Skutkiem przemocy jest zawsze zagrożenie istotnych potrzeb i wartości ofiar.

Przemoc zawsze pojawia się niespodziewanie, nie można zawczasu się na nią przygotować. Mówiąc o niespodziewanym, nieprzewidywalnym charakterze aktów przemocy, rozróżnić należy dwa zagadnienia. Po pierwsze, część zdarzeń w sensie dosłownym spada jak „grom z jasnego nieba”, bez żadnych zapowiedzi i ostrzeżeń. Ofiary napadów, gwałtów, aktów terrorystycznych, ale także klęsk i kataklizmów żywiołowych zawsze są zaskakiwane zdarzeniem. Zaskoczenie może także wynikać ze zburzenia oczekiwanego zachowania przeciwnego niż przemoc, wręcz wykluczając intencjonalne krzywdzenie. Kobieta nie może spodziewać się przemocy ze strony ukochanego partnera, dziecko wykorzystania seksualnego przez swego rodzica czy nauczyciela, schorowany rodzic poniewierania przez własne dzieci itd. Jest to tak niepojęte, że nawet pomimo wielu powtarzających się, nawet całymi latami doświadczeń maltretowania w bliskich związkach, ofiary ciągle są zaskakiwane. Niemożność zaakceptowania, pogodzenia się z okrutnymi faktami każe naiwnie wierzyć, że to było już ostatni raz, że nigdy się już nie powtórzy. Część ofiar idzie dalej, usiłuje znaleźć w tej sytuacji „racjonalne” wyjaśnienie, jakąś logikę, np. doszukując się swojej winy, dorabiając teorię rzekomej kary, wyroku opatrności itd.

Brak gotowych schematów reakcji w sytuacji zaskoczenia aktem przemocy czyni ofiarę bezradną wobec agresora. Jest ona tym większa, im bardziej agresor dominuje a sfera, w której rozgrywa się przemoc, ma bardziej fundamentalny dla życia charakter.

Dramat przemocy rozgrywa się zawsze w określonym otoczeniu, jego podstawowymi uczestnikami są zawsze ofiary i sprawcy.

Rysem charakterystycznym sprawców jest złość jako podstawa agresywnych, często brutalnych zachowań wobec tych, nad którymi mogą mieć przewagę. Często w zachowaniach sprawców widać wyrafinowanie i perfidię, brak wrażliwości, zdolności do empatii, brak sumienia, odpowiedzialności. Równie często, jakby równolegle pojawia się też szczery żal, poczucie winy, wstyd i lęk.

Wszyscy uczestnicy dramatu przemocy (także sprawcy) - stopniowo tracą wpływ na przebieg powstających relacji. „Błędne koło cyklu przemocy” toczy się w oparciu o własną, irracjonalną logikę, np. miłość do oprawcy przeplata się z poczuciem winy ofiary, żal i wstyd sprawcy z powodu kolejnego ataku agresji, ze złością na siebie z powodu kolejnego niedotrzymanego postanowienia.

Niemożność oddzielenia przyczyn od skutków, kompletna nieprzewidywalność sytuacji pozbawia elementarnej kontroli (poznawczej, emocjonalnej, behawioralnej) - na dobrą sprawę nikt już nad niczym nie panuje, np. trzeźwy sprawca pobicia pozostaje pod jednym dachem ze swymi ofiarami, nierychliwy wymiar sprawiedliwości wymierza karę akurat w fazie

kolejnego „miodowego miesiąca”, policjant nie może pojąć sielankowych scen małżeńskich czy rodzinnych, których jest świadkiem już nazajutrz po nocnej interwencji, itd.

Problemy związane z obecnością przemocy mają bardzo różny charakter: wywołują poczucie zagrożenia nie tylko u bezpośrednich ofiar, ale szerzej, w całym społeczeństwie zmuszają do uruchamiania procedur, utrzymywania instytucji, służb stojących na straży bezpieczeństwa publicznego (np. policja), zbudowanego na twierdzeniu, że ofiary trzeba chronić i wspomagać, a sprawców unieszkodliwiać i karać.

Złożony, wielopłaszczyznowy charakter zjawiska przemocy oraz to, że zawsze rozgrywa się ona w ramach relacji systemowych, powoduje, że skutecznych form jej przeciwdziałania poszukiwać trzeba w działaniach interdyscyplinarnych i kompleksowych.

Uchwalona 29 lipca 2005 roku ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zarysowuje ramy systemu współdziałania różnych podmiotów dającego nadzieję ofiarom, które nie muszą być samotne i bezradne, oraz niosącym pomoc, którzy nie muszą być skazani na bezradne szamotanie się w pojedynkę.

## **I. REALIZACJA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W OPARCIU O OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE**

**PROGRAM BĘDZIE REALIZOWANY W OPARCIU O NASTĘPUJĄCE AKTY PRAWNE:**

1. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)
4. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)
5. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),
6. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ( Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.),
7. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. , Nr 43, poz. 277, z późn. zm.),
8. Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),
9. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
10. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1484),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
12. Uchwała Nr X/75/2007 Rady Miejskiej w Malborku z dnia 31 maja 2007 w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Malbork na lata 2007 - 2013”.

## **II. PROGRAMY RZĄDOWE, Z KTÓRYMI KORELUJE PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**

**PROGRAM KORELUJE Z NASTĘPUJĄCYMI REALIZOWANYMI PROGRAMAMI RZĄDOWYMI:**

1. Strategia Polityki Społecznej 2007 -2013
2. Krajowy Program Działań na Rzecz Kobiet
3. Programem Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
4. Narodowym Planem Działań na Rzecz Dzieci,
5. Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

### III. ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary przemocy w rodzinie, w tym:

- dzieci,
- współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

2. Sprawcy przemocy w rodzinie,

3. Świadkowie przemocy w rodzinie,

4. Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,

5. Społeczność lokalna.

### IV DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to:

*„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”*

Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc: **fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna i zaniedbanie.**

Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, cho

na uwagę zasługuje również przemoc w stosunku do osób niepełnosprawnych i starszych. Rzadziej ofiarami przemocy są mężczyźni, chociaż w literaturze fachowej spotyka się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy wobec mężczyzn.

**Przemoc w rodzinie** to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Charakteryzuje się tym, że: **jest intencjonalna** (zamierzone działanie sprawcy mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary); **siły są nierówne** (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy); **narusza prawa i dobra osobiste** (sprawca wykorzystuje przewagę siły naruszając podstawowe prawa ofiary); **powoduje cierpienie i ból** (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody).

Zarówno przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna popełniana na szkodę osób najbliższych jest **PRZESTĘPSTWEM**

**Art. 207 kodeksu karnego mówi:**

**Par. 1.** „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

**Art. 197**

**Par. 1.** Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

**Par. 2.** Jeśli sprawca w sposób określony w par. 1., doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykorzystania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

## **V. OGÓLNOPOLSKA SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE .**

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponad jedna trzecia badanych (37%) zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera. Kobiety częściej ujawniają przemoc. Dwie piąte kobiet (41%) zna w swoim środowisku, co najmniej jedną kobietę bitą przez męża. Natomiast więcej niż jedna piąta (22%) zna przynajmniej kilka takich kobiet, a więc prawdopodobnie żyje w środowisku, gdzie przemoc jest normą. Prawie 70% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. (H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – niebieskie karty” wyd. PARPA Warszawa 2005).

Z diagnozy przeprowadzonej w 2007 r. dotyczącej skali zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych danych wynika, że dotyczy on średnio około połowy rodzin.

### ***Przemoc w rodzinie wg danych Komendy Głównej Policji:***

**Liczba ofiar przemocy domowej wg. procedury "Niebieskiej Karty"**

|                                      | 2005    | 2006    | 2007    | 2008    | 2009    |
|--------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Liczba ofiar przemocy domowej ogółem | 156.788 | 157.854 | 130.682 | 139.747 | 132.796 |
| w tym: kobiety                       | 91.374  | 91.032  | 76.162  | 81.985  | 79.811  |
| w tym: mężczyźni                     | 10.387  | 10.313  | 8.556   | 10.664  | 11.728  |
| dzieci do lat 13                     | 37.227  | 38.233  | 31.001  | 31.699  | 27.502  |
| nieletni od 13 do 18 lat             | 17.800  | 18.276  | 14.963  | 15.399  | 13.755  |

|                                      | 1999   | 2000    | 2001    | 2002    | 2003    | 2004    |
|--------------------------------------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Liczba ofiar przemocy domowej ogółem | 96.955 | 116.644 | 113.793 | 127.515 | 137.299 | 150.266 |
| w tym: kobiety                       | 55.214 | 67.678  | 66.991  | 74.366  | 80.185  | 88.388  |

|                          |        |        |        |        |        |        |
|--------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| w tym: mężczyźni         | 4.239  | 5.606  | 5.589  | 7.121  | 7.527  | 9.214  |
| dzieci do lat 13         | 23.929 | 27.820 | 26.305 | 30.073 | 32.525 | 35.137 |
| nieletni od 13 do 18 lat | 13.546 | 15.540 | 14.908 | 15.955 | 17.062 | 17.527 |

#### Liczba sprawców przemocy domowej

|                                         | 2005   | 2006   | 2007   | 2008   |
|-----------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Liczba sprawców przemocy domowej ogółem | 97.142 | 96.775 | 81.743 | 86.568 |
| w tym: kobiety                          | 4.153  | 4.074  | 3.632  | 3.942  |
| w tym: mężczyźni                        | 92.776 | 92.526 | 77.937 | 82.425 |
| nieletni                                | 213    | 175    | 170    | 201    |

|                                         | 1999   | 2000   | 2001   | 2002   | 2003   | 2004   |
|-----------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Liczba sprawców przemocy domowej ogółem | 56.847 | 70.457 | 69.138 | 76.991 | 83.330 | 91.920 |
| w tym: kobiety                          | 1.838  | 2.571  | 2.361  | 2.903  | 2.861  | 3.501  |
| w tym: mężczyźni                        | 54.669 | 67.309 | 66.376 | 73.759 | 80.233 | 88.180 |
| nieletni                                | 340    | 577    | 401    | 329    | 236    | 239    |

#### Liczba przeprowadzonych interwencji Policji

|                                     | 2005    | 2006    | 2007    | 2008    |
|-------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Interwencje domowe ogółem           | 608.751 | 620.662 | 718.819 | 658.651 |
| w tym dotyczące przemocy w rodzinie | 96.773  | 96.099  | 81.403  | 86.455  |

|                                     | 1999    | 2000    | 2001    | 2002    | 2003    | 2004    |
|-------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Interwencje domowe ogółem           | 376.538 | 479.602 | 482.007 | 559.387 | 593.727 | 610.941 |
| w tym dotyczące przemocy w rodzinie | 72.031  | 86.146  | 86.545  | 96.449  | 85.512  | 92.495  |



**Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu**

|                                                                                  | 2005   | 2006   | 2007   | 2008   |
|----------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem            | 74.633 | 74.772 | 63.303 | 61.991 |
| - kobiety                                                                        | 2.255  | 2.126  | 2.073  | 1.949  |
| - mężczyźni                                                                      | 72.315 | 72.588 | 61.085 | 59.987 |
| - nieletni                                                                       | 63     | 58     | 145    | 55     |
| W tym: przewieziono do Izby Wyrzecznień                                          | 19.521 | 18.536 | 15.875 | 15.434 |
| - kobiety                                                                        | 657    | 630    | 481    | 476    |
| - mężczyźni                                                                      | 18.848 | 17.889 | 15.405 | 14.951 |
| - nieletni                                                                       | 16     | 17     | 7      | 7      |
| W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych do wytrzeźwienia | 21.162 | 23.624 | 20.769 | 22.502 |
| - kobiety                                                                        | 423    | 465    | 452    | 527    |
| - mężczyźni                                                                      | 20.726 | 23.148 | 20.299 | 21.958 |
| - nieletni                                                                       | 13     | 11     | 18     | 17     |

|                                                                       | 1999   | 2000   | 2001   | 2002   | 2003   | 2004   |
|-----------------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem | 48.459 | 58.664 | 56.058 | 60.884 | 64.064 | 70.203 |
| - kobiety                                                             | -      | -      | -      | -      | 1.305  | 1.780  |
| - mężczyźni                                                           | -      | -      | -      | -      | 62.690 | 68.382 |
| - nieletni                                                            | -      | -      | -      | -      | 69     | 41     |
| W tym: przewieziono do Izby Wyrzecznień                               | 25.647 | 31.655 | 29.874 | 31.650 | 19.521 | 20.745 |
| - kobiety                                                             | -      | -      | -      | -      | 297    | 471    |
| - mężczyźni                                                           | -      | -      | -      | -      | 19.217 | 20.264 |
| - nieletni                                                            | -      | -      | -      | -      | 7      | 10     |
| W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych       | -      | -      | -      | -      | 16.524 | 18.566 |
| - kobiety                                                             | -      | -      | -      | -      | 180    | 238    |
| - mężczyźni                                                           | -      | -      | -      | -      | 16.340 | 18.308 |
| - nieletni                                                            | -      | -      | -      | -      | 4      | 20     |

**Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnego rodzaju instytucji i organizacji**

| <b>Miejsce kierowania informacji</b>                | <b>2005</b>   | <b>2006</b>   | <b>2007</b>   | <b>2008</b>   |
|-----------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| ośrodki pomocy społecznej                           | 19.973        | 27.249        | 27.370        | 37.172        |
| gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych | 21.789        | 26.237        | 24.624        | 27.837        |
| placówki służby zdrowia                             | 724           | 743           | 737           | 885           |
| placówki szkolno-wychowawcze                        | 806           | 915           | 846           | 919           |
| organizacje pozarządowe                             | 2.227         | 3.341         | 4.311         | 5.800         |
| inne                                                | 11.646        | 16.250        | 17.033        | 23.524        |
| <b>RAZEM</b>                                        | <b>57.165</b> | <b>74.735</b> | <b>74.921</b> | <b>96.137</b> |

| <b>Miejsce kierowania informacji</b>                | <b>1999</b>   | <b>2000</b>   | <b>2001</b>   | <b>2002</b>   | <b>2003</b>   | <b>2004</b>   |
|-----------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| ośrodki pomocy społecznej                           | 7.922         | 8.161         | 8.313         | 9.149         | 12.389        | 17.638        |
| gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych | 10.807        | 13.295        | 14.105        | 15.325        | 19.521        | 20.487        |
| placówki służby zdrowia                             | 374           | 459           | 419           | 429           | 423           | 526           |
| placówki szkolno-wychowawcze                        | 512           | 764           | 727           | 566           | 781           | 781           |
| organizacje pozarządowe                             | 230           | 381           | 479           | 259           | 535           | 1.261         |
| inne                                                | 2.785         | 4.386         | 14.105        | 5.366         | 7.139         | 9.331         |
| <b>RAZEM</b>                                        | <b>22.630</b> | <b>27.446</b> | <b>38.148</b> | <b>31.094</b> | <b>40.788</b> | <b>50.029</b> |

## Skala zjawiska przemocy w Gminie Miejskiej Malbork

### Dane Komendy Powiatowej Policji w Malborku

|                                                           | 2008 | 2009 | 2010 |
|-----------------------------------------------------------|------|------|------|
| Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem       | 1024 | 1643 | 1282 |
| Liczba sporządzonych notatek urzędowych – Niebieska Karta | 144  | 162  | 214  |
| Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem    | 239  | 291  | 381  |
| Liczba sprawców przemocy domowej ogółem                   | 144  | 162  | 214  |

Ogólna liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w której prowadzona była procedura „Niebieskich Kart” w latach 2008 – 2010 wyniosła **47**.

**Dane Prokuratury Rejonowej w Malborku**

**Rok 2008**

|                                                       | <b>Art. 148</b> | <b>Art. 156</b> | <b>Art. 157</b> | <b>Art. 190</b> | <b>Art.197</b> | <b>Art.200</b> | <b>Art. 207</b> |
|-------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
| <b>Ilość zarejestrowanych spraw</b>                   | <b>1</b>        | <b>0</b>        | <b>17</b>       | <b>22</b>       | <b>4</b>       | <b>2</b>       | <b>79</b>       |
| <b>Sprawy zakończone skierowaniem aktu oskarżenia</b> | <b>0</b>        | <b>1</b>        | <b>11</b>       | <b>3</b>        | <b>1</b>       | <b>1</b>       | <b>22</b>       |
| <b>Sprawy zakończone postanowieniem o umorzeniu</b>   | <b>0</b>        | <b>0</b>        | <b>9</b>        | <b>10</b>       | <b>2</b>       | <b>0</b>       | <b>28</b>       |

**Rok 2009**

|                                                       | <b>Art. 148</b> | <b>Art. 156</b> | <b>Art. 157</b> | <b>Art. 190</b> | <b>Art.197</b> | <b>Art.200</b> | <b>Art. 207</b> |
|-------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
| <b>Ilość zarejestrowanych spraw</b>                   | <b>1</b>        | <b>1</b>        | <b>16</b>       | <b>10</b>       | <b>2</b>       | <b>1</b>       | <b>67</b>       |
| <b>Sprawy zakończone skierowaniem aktu oskarżenia</b> | <b>0</b>        | <b>1</b>        | <b>9</b>        | <b>4</b>        | <b>0</b>       | <b>0</b>       | <b>15</b>       |
| <b>Sprawy zakończone postanowieniem o umorzeniu</b>   | <b>1</b>        | <b>0</b>        | <b>9</b>        | <b>3</b>        | <b>2</b>       | <b>0</b>       | <b>32</b>       |

**Rok 2010**

|                                                       | <b>Art. 148</b> | <b>Art. 156</b> | <b>Art. 157</b> | <b>Art. 190</b> | <b>Art.197</b> | <b>Art.200</b> | <b>Art. 207</b> |
|-------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
| <b>Ilość zarejestrowanych spraw</b>                   | <b>1</b>        | <b>0</b>        | <b>18</b>       | <b>10</b>       | <b>1</b>       | <b>0</b>       | <b>53</b>       |
| <b>Sprawy zakończone skierowaniem aktu oskarżenia</b> | <b>2</b>        | <b>0</b>        | <b>10</b>       | <b>3</b>        | <b>1</b>       | <b>1</b>       | <b>17</b>       |
| <b>Sprawy zakończone postanowieniem o umorzeniu</b>   | <b>1</b>        | <b>0</b>        | <b>7</b>        | <b>4</b>        | <b>0</b>       | <b>0</b>       | <b>25</b>       |

**Dane Sądu Rejonowego w Malborku Wydział II Karny**

|                           | 2008        |             |                                                                            | 2009        |             |             |             |             |                           |
|---------------------------|-------------|-------------|----------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|---------------------------|
|                           | Art. 197 kk | Art. 200 kk | Art. 207 kk                                                                | Art. 197 kk | Art. 200 kk | Art. 207 kk | Art. 197 kk | Art. 200 kk | Art. 207 kk               |
| <b>Liczba skazań</b>      | <b>4</b>    | <b>4</b>    | <b>37</b>                                                                  | <b>4</b>    | <b>4</b>    | <b>13</b>   | <b>5</b>    | <b>6</b>    | <b>35</b>                 |
| <b>Liczba uniewinnień</b> | <b>1</b>    | <b>-</b>    | <b>Warunk. Umorzono 1<br/>Umorzono 1<br/>Odstąpiono od wymierz. Kary 1</b> | <b>1</b>    | <b>-</b>    | <b>1</b>    | <b>1</b>    |             | <b>Warunk. Umorzono 3</b> |

**Sprawy w toku** – stan na miesiąc lipiec 2011 r. – w toku znajduje się 15 spraw o czyn z art. 207 kk – z tego 1 sprawa o czyn z art. 207 § 1 kk w zw. Z art. 200 § 1 kk

**Dane Centrum Profilaktyki Uzależnień w Malborku**

|                                                                                                        | 2008 | 2009 | 2010 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| Liczba przeprowadzonych indywidualnych konsultacji psychologicznych dla osób doświadczających przemocy | 133  | 174  | 94   |

|                                                                               |       |       |       |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|
| Liczba kobiet doświadczających przemocy uczestnicząca w grupie terapeutycznej | 10-16 | 10-16 | 10-16 |
| Liczba zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Malborku                        | 2     | 4     | -     |
| Liczba zawiadomień do Sądu Rejonowego w Malborku                              | 1     | 3     | -     |
| Liczba zawiadomień do Komendy Powiatowej Policji w Malborku                   | -     | -     | 2     |

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku** w ramach działalności **Powiatowego Punktu Interwencji Kryzysowej** w okresie od 06.03.2009 – 31.12.2010 r. przyjęło 27 osób zgłaszających przemoc.

Z informacji uzyskanych od **Dyrekcji Powiatowego Centrum Zdrowia sp. z o. o. Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Malborku** wynika, że w latach 2008 – 2010 nie stwierdzono wśród hospitalizowanych pacjentów zjawiska przemocy.

Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Nr 1 w Malborku informuje, że zarówno w Szkole Podstawowej Nr 11 i Gimnazjum Nr 4, zjawisko przemocy występuje głównie w postaci agresji werbalnej i niewerbalnej, zaś te noszące znamiona czynu karalnego występują incydentalnie i nie miały miejsca w latach 2008 – 2010.

#### **Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malborku**

W 2007 r. zjawisko przemocy stwierdzono u 42 rodzin (173 osoby)

W 2008 r. zjawisko przemocy stwierdzono u 56 rodzin (197 osób)

W 2009 r. zjawisko przemocy stwierdzono u 54 rodzin (173 osoby)

W 2010 r. zjawisko przemocy stwierdzono u 74 rodzin (221 osób)

Niestety nadal wiele przypadków przemocy w rodzinie nie jest zgłaszanych, głównie z powodu strachu, wstydu, braku wiary w skuteczność prawa i obowiązujących procedur, braku sprawnego systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, jak również nie zawsze prawidłowego funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za ściganie i karanie (policja, sądy, prokuratura). Statystyki dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie nie przedstawiają całego obrazu problemu społecznego w Polsce.

## **VI. ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ MALBORK**

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

### **Spodziewane efekty i ocena prowadzonych działań:**

- Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
- Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
- Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.
- Zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.
- Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę ilościową i jakościową.
- Z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne.

### **Realizatorzy programu**

- Urząd Miasta
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy i Prokuratura Rejonowa w Malborku
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Straż Miejska
- Szkoły i Przedszkola
- Placówki służby zdrowia
- Organizacje pozarządowe
- Społeczność lokalna
- Media lokalne.

## VII. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE MIEJSKIEJ MALBORK

„Art. 6.1. ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z późn. zm. (Dz. U. z dn. 13 lipca 2010 r.) brzmi:

1. **Zadania w zakresie przeciwdziałania** przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593, z późn. zmianami) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 147, poz. 1231, z późn. zmianami), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. **Do zadań własnych** gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
  - a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
  - b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
  - c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W celu realizacji zadań określonych w w/w art. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Malbork **uruchamia** się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy **Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie,**
- 2) pracy **Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,**
- 3) pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w **Grupie Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,**
- 4) **pomocy psychologicznej dla dzieci** – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej,
- 5) **pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej** dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
- 6) pracy **Punktu Interwencji Kryzysowej,**
- 7) realizacji **Programu korekcyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,**
- 8) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Komendy Powiatowej Policji w Malborku.



## VIII. STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA:

### 1. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

### 2. Stworzenie Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

**Cel powołania zespołu:** szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

### 3. Burmistrz Miasta Malborka powoła w drodze Uchwały Interdyscyplinarny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie a w drodze Zarządzenia wskaże imienny skład jego członków.

#### **Zadania zespołu:**

- a) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- b) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- c) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy, oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- d) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistów działających w ramach Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego,
- e) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy,
- f) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- g) gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- h) analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- i) występowanie z zawiadomieniami do prokuratora o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

#### **Przygotowanie diagnozy w Gminie Miejskiej Malbork**

- a) Stałe zbieranie wszelkich dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska przemocy. Źródłem informacji będą statystyki policji, sądu, szkół, przychodni zdrowia, szpitala, pogotowia ratunkowego, straży miejskiej, pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz **badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców miasta.**
- b) Przeprowadzanie diagnozy i ustalanie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek, organizacji pozarządowych, świetlic, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie i korygowanie **mapy zasobów środowiska lokalnego.**
- c) Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie, a także opinie na temat sposobu pomagania rodzinom, gdzie stosowana jest przemoc. Postawa sąsiadów – świadków przemocy często określa szybkość reagowania i ewentualnej interwencji umożliwiającej zatrzymanie przemocy. Badania można przeprowadzić za pomocą ankiet i/lub wywiadów.

- d) Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na danym terenie, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania.
- e) Przygotowywanie raportu o przemocy w rodzinie i zasobach środowiska lokalnego.

### **Szczegółowe działania w Gminie Miejskiej Malbork:**

- a) Permanentna realizacja szkoleń dla pracowników Policji, ze szczególnym uwzględnieniem służb patrolowo-interwencyjnych, dzielnicowych i wydziału dochodzeniowo-śledczego.
- b) Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
- c) Zakup broszur, stworzenie i aktualizowanie informatora, zamieszczanie w lokalnej prasie stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.
- d) Analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
- e) Kierowanie i koordynowanie prac Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- f) Przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- g) Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
- h) Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie zgodnie z zapisami procedury „Niebieskie Karty”,
- i) Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- j) Występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Malborku z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
- k) Odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne,
- l) Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjno- edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- l) Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- m) Prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej.

## **6. Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie:**

- Przewodniczący Zespołu – Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
  - przedstawiciel Urzędu Miasta,
  - przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji,
  - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
  - przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - przedstawiciel Pedagogów Szkolnych,
  - przedstawiciel Kuratora Sądowego,
  - przedstawiciel Służby Zdrowia,
  - przedstawiciel Straży Miejskiej,
  - przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
  - przedstawiciel Prokuratury lub Sądu Rejonowego.
- a) Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Malborku (przez prawnika i terapeutę).
  - b) Psychologiczna pomoc ofiarom przemocy w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
  - c) Współpraca z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy w rodzinie w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.
  - d) Specjalistyczna pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.
  - e) Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.
  - f) Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

## **7. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie**

Systematyczna edukacja środowiska lokalnego ma na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających, tłumaczących i usprawiedliwiających zjawisko przemocy. Osoba stosująca przemoc nie może czuć się bezkarnie, musi odczuć społeczny brak akceptacji dla swoich działań.

W świadomości społecznej powinno zostać zakodowane, że nic z tego, co zrobiła osoba doświadczająca przemocy i żadne inne okoliczności nie mogą usprawiedliwiać przemocy, czy zdjąć z osoby stosującej ją odpowiedzialności. Jest to szczególnie ważne w przypadku krzywdzenia dzieci.

**Art. 304 § 1 Kodeksu Postępowania Karnego głosi:**

***„Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję.”***

Edukacja społeczna powinna iść w kierunku podnoszenia rangi zbierania dowodów, bowiem często powodem umarzania spraw lub odmowy wszczęcia postępowania w sprawach o przestępstwa, w których osoba stosująca przemoc jest najbliższa dla osoby doświadczającej przemocy, jest brak dowodów.

Wzrost świadomości społecznej nie tylko umożliwi szybsze reagowanie na dziejącą się drugiemu człowiekowi krzywdę, przyczyni się również do zapobiegania występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

## **8. Założenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**

Tworzenie **skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** obejmuje cztery podstawowe obszary działań, które są skierowane do różnych odbiorców.

**Cztery obszary działań:**

1. **Działania uprzedzające: działania diagnozujące, działania informacyjne oraz działania edukacyjne** podejmowane w ramach profilaktyki, ukierunkowane są na promocję zdrowej rodziny, reprezentującej ogólnie pozytywne wartości i styl życia oraz na zapobieganie przemocy w rodzinie. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywają różnego typu kampanie medialne przekazujące informacje z zakresu problematyki przemocy domowej.

### ***Działania diagnozujące:***

1. Prowadzenie badań zjawiska przemocy w rodzinie, systematyczne zbieranie danych dotyczących rozmiarów i innych charakterystyk problemu przemocy, szczegółowe i bieżące diagnozowanie zasobów i potrzeb w środowisku lokalnym.
2. Stałe aktualizowanie bazy danych o miejscach pomocy oraz monitorowanie sposobu ich funkcjonowania, a także planowanie działań usprawniających ich skuteczność, w tym zbadanie istniejących przeszkód w zakresie pomagania ofiarom przemocy;
3. Ocena zasobów oraz deficytów w wymiarze socjalno - bytowym osób zagrożonych przemocą domową.
4. Zwiększenie wykrywalności przypadków przemocy stosowanej wobec dzieci.
5. Badanie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”.
6. Wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań programowych, korzystanie z doświadczeń innych krajów.

### ***Działania informacyjne:***

1. Przeprowadzenie lokalnych kampanii społecznych, informacyjnych - propagowanie informacji i wiedzy o istnieniu przemocy domowej i możliwościach uzyskania pomocy poprzez media.
2. Mobilizujące lokalną społeczność do aktywnego przeciwstawiania się przemocy w rodzinie.
3. Opracowywanie i rozpowszechnianie w ogólnodostępnych miejscach publicznych: informatorów, ulotek, broszur, plakatów o formach i zakresie pomocy świadczonej rodzinom w kryzysie.
4. Systematyczne zamieszczanie informacji o miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na stronach internetowych oraz w prasie lokalnej.
5. Prowadzenie działalności edukacyjno – informacyjnej dla dzieci i młodzieży.

### ***Działania edukacyjne:***

1. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”. Wypracowanie i ujednolicenie standardów udzielanej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy.
2. Opracowywanie i wdrażanie programów szkoleniowych dostosowanych do lokalnych potrzeb dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Finansowanie specjalistycznych szkoleń dla przedstawicieli instytucji i podmiotów współrealizujących system, w tym dla pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów i psychologów, nauczycieli i wychowawców przedszkolnych, pracowników służby zdrowia i wymiaru sprawiedliwości oraz pracowników z innych instytucji.
4. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń, porad, sympozjów, konferencji z udziałem autorytetów oraz osób zaangażowanych w problematykę przemocy i ważnych dla środowiska lokalnego.
5. Poszerzanie wiedzy na temat sytuacji, zachowań i potrzeb świadków przemocy.
6. Szkolenia, treningi służb, instytucji odpowiedzialnych za ochronę i pomoc świadkom przemocy.
7. Prowadzenie szkoleń dla wolontariuszy i innych partnerów społecznych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.
8. Organizowanie tematycznych spotkań w środowiskach lokalnych prowadzonych przez specjalistów zorientowanych w problematyce przemocy domowej.
9. Doskonalenie jakości udzielanej pomocy – stosowanie superwizji, umożliwianie konsultacji skomplikowanych przypadków, stała współpraca ze specjalistami.
10. Rozszerzenie zakresu usług w środowiskach narażonych na przemoc.
11. Prowadzenie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu sytuacji kryzysowych.
12. Określenie kompetencji poszczególnych uczestników systemu, a także wypracowanie jasnych strategii ich działań oraz procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.
13. Wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy jednostkami zaangażowanymi w miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ustalenie trybu i form przekazywania informacji pomiędzy podmiotami.
14. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.

## **2. Działania interwencyjne:**

### ***Działania pomocowe kierowane bezpośrednio oraz pośrednio do osób doświadczających przemocy w rodzinie:***

1. Rozwój sieci podmiotów wspierających osoby doświadczające przemocy w rodzinie:
  - a. Prowadzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych zapewniających dostęp do rzetelnej i dokładnej informacji o możliwościach uzyskania pomocy (rodzaj świadczonej pomocy, dokładne adresy i godziny przyjęć).
  - b. Poszerzenie oferty pomocy w funkcjonujących już ośrodkach wsparcia.
  - c. Zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci.
  - d. Zbudowanie systemu organizacyjnej i merytorycznej współpracy między służbami, który obowiązywałby jako rozwiązanie modelowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  - e. Zwiększenie udziału podmiotów niepublicznych w realizacji zadań z zakresu poradnictwa, terapii dla osób doświadczających przemocy i programów korekcyjnych dla osób stosujących przemoc.
2. Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie interwencji kryzysowej z wykorzystaniem procedury „Niebieskie Karty”.
4. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy. Natychmiastowy charakter pomocy wynikający z konieczności reagowania na zagrożenie życia, zdrowia.
5. Aktywizowanie najbliższego otoczenia, włączanie osób bliskich – krewnych, przyjaciół, sąsiadów i in. – do sieci wsparcia, wspólnego rozwiązywania problemów sytuacji kryzysowych. Angażowanie społeczności lokalnych w działanie wspierające oraz wzajemną pomoc osób i rodzin.
6. Włączanie wolontariatu i innych partnerów społecznych w rozwiązywanie problemów rodzin krzywdzonych.

8. Zwiększenie możliwości uzyskania bezpłatnych porad prawnych.
9. Ułatwienie dostępu do bezpłatnych porad medycznych, w tym lekarza psychiatry i seksuologa w krótkim czasie.
10. Prowadzenie poradnictwa socjalnego.
11. Zapewnienie dostępu do innych konsultacji specjalistycznych stosownie do potrzeb.
12. Prowadzenie poradnictwa pedagogicznego w sprawach wychowawczych.
13. Umożliwienie bezpłatnych obdukcji dla osób doświadczających przemocy.
14. Inicjowanie powstawania stowarzyszeń działających na rzecz zapobiegania przemocy oraz ochrony osób krzywdzonych, szersze włączanie partnerów społecznych.

***Działania interwencyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie:***

1. Izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających
2. Tworzenie grup dla osób stosujących przemoc z programem korekcyjno-edukacyjnym.
3. Utworzenie hostelu dla osób stosujących przemoc, umożliwiającego skuteczne odizolowanie od rodziny i włączenie do programu korekcyjno-edukacyjnego.



### **3. Działania powstrzymujące**

#### ***Działania terapeutyczne:***

1. Wzmocnienie ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie przez:
  - a. opracowywanie i realizację programów ochrony osób doświadczających przemocy z udziałem policji, prokuratury, kuratorów sądowych;
  - b. opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
  - c. zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci tzw. „niebieskie pokoje” oraz w miarę możliwości dorosłych – osób doświadczających przemocy w rodzinie.
2. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy.
3. Prowadzenie większej ilości grup dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
4. Prowadzenie terapii rodzinnej.
5. Prowadzenie terapii małżeństw.
6. Prowadzenie pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą.
7. Prowadzenie i rozwój szeroko rozumianej pracy socjalnej w środowiskach zagrożonych przemocą, monitorowanie ich funkcjonowania.
8. Organizowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży, w tym wypoczynku letniego i zimowego. Ochrona i wzmacnianie poczucia własnej wartości, wiary w siebie osób zagrożonych przemocą.

### **4. Działania korekcyjno – edukacyjne**

#### ***Działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie:***

1. Realizacja istniejących programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

## **IX. PODSUMOWANIE PROGRAMU**

Realizacja działań ujętych w celach szczegółowych programu, w przypadku jednostek miejskich, w znacznej części będzie uzależniona od wielkości środków finansowych zaplanowanych w corocznym budżecie miasta. Zadania programu zlecone organizacjom pozarządowym, będą uwarunkowane wielkością środków finansowych przewidzianych rokrocznie w budżecie miasta i samorządu województwa oraz własną kondycją finansową tych organizacji.

Przedsięwzięcia związane z problematyką przemocy mogą uzyskać dofinansowanie ze środków własnych gminy przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki na realizację i obsługę zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez powiat, tj. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz opracowywanie i realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zapewnia budżet państwa.

Istnieje również możliwość pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na niektóre działania określone w programie, ponadto z dotacji z budżetu państwa oraz uzyskanych grantów z innych źródeł.

Realizacja części zadań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych, gdyż są to działania o charakterze wolontarystycznym, bądź wynikają z zadań statutowych uczestników programu, ewentualnie stanowią własny wkład indywidualnych osób.